

Asia: LVM/1354/01/2019

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma vuosille 2021–2032 – Suunnitelmaluonnos ja vaikutusten arviointi

Suunnitelmaluonnos

Mitkä ovat tärkeimmät toimenpiteet suunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi?

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y. kiittää mahdollisuudesta lausuntoon ja esittää seuraavat huomiot:

Liikennejärjestelmäsuunnitelma on äärimmäisen tarpeellinen ja tuo liikennejärjestelmämme kehittämiseen kaivattua pitkäjänteisyyttä. Suunnitelmassa on mukana keskeiset kokonaisuudet.

MTK haluaa korostaa rahoituksen tärkeyttä, mitään tavoitteita ei voida saavuttaa ilman riittävää budjettirahoitusta. Vaikka rahoitustaso on nouseva, on korjausvelan pieneneminen hidasta. Lisäksi on hyvä kiinnittää huomiota siihen, miten lähivuosien rahoitusvaje voidaan paikata, ettei korjausvelka uudelleen pääse kasvamaan.

Linjaus, jonka mukaan perusväylänpito on budjettirahoitteista, on MTK:n näkökulmasta oikea.

Suunnitelman avulla pyritään turvaamaan koko liikenneverkon toimivuus. MTK on tyytyväinen siihen, että mm. yksityistiet ja alueiden sisäinen saavutettavuus on huomioitu luonnoksessa. MTK nostaa kuitenkin esille huolen rahoituksen riittävydestä elinkeinoelämälle tärkeille pienimille kohteille. Kysymys on esimerkiksi siitä, pakottavatko pääväyliä koskevat linjaukset ensin huolehtimaan pääväylistä ja pienemmistä väylistä huolehditaan, mikäli rahoitusta riittää. MTK esittääkin tarkempaa kirjausta suunnitelmaan, jossa todetaan pääväyliä ja muiden väylien tasapainoisesta kunnossapidosta sekä investoinneista. Esimerkiksi metsäteollisuuden tuotteiden vienti ei onnistu, ellei logistiikkaketju toimi metsätieltä vientisatamaan. Väyläverkon luokittelu ei saa johtaa pienempien teiden rapistumiseen.

Toimintaympäristössä MTK haluaa haastaa kaupungistumisen. Koronakriisi on nopeuttanut keskustelua monipaikkaisuudesta sekä aiempaan suurempaa työskentelyä esimerkiksi maaseudulla. Toimenpiteissä tulee esitettyä voimakkaammin nostaa esille keinoja, joilla edistetään kestävästä liikkumisesta maaseudulla. Näitä ovat mm. ajoneuvojen biopolttoaineet, kutsuperustainen joukkoliikenne ja joukkoistetut kuljetukset ml. kimpakyydit.

On myös hyvä, että sopimusperusteinen rahoitus ei ole poissuljettua eri alueita. Jos rahoitusta suunnattaisiin vain MAL alueille olisi riskinä myös alueellinen eriarvoisuus.

Onko toimenpiteiden rahoitus kokonaisuutena oikein suunnattu taloudellisen raamin sisällä?

- **Liikenneverkko ja solmukohtat**
- **Henkilö- ja tavaraliikenteen palvelut**
- **Liikennejärjestelmän tukitoimet**
- **Muut toimenpiteet**

MTK pitää tärkeimpänä prioriteettina olemassaolevasta väyläverkosta huolehtimista ja uusinvestointeja vain harkitusti. Tämä kriteeri on täyttymässä.

MTK huomauttaa, että kaupunkiseutujen julkisen henkilöliikenteen tukea suunniteltaessa ja käytettäessä, edistetään myös uusia malleja, kuten kutsuperusteista joukkoliikennettä.

Sisältääkö vuoteen 2050 ulottuva visio liikennejärjestelmän kehittämiseksi oikeat asiat?

MTK:n näkemyksen mukaan kyllä, mutta liikkumismuotojen monipuolisia mahdollisuuksia tarvitaan myös kaupunkiseutujen ulkopuolella.

Viekö toimenpideohjelma kokonaisuutena kehitystä vision suuntaan?

MTK:n mielestä julkisen talouden suunnitelma lähivuosille on rahoitukseltaan puutteellinen ja uhkaa lisätä korjausvelkaa. MTK myös huomauttaa, ettei korjausvelan määrää saa päästään kasvuun millään väyläverkon osalla.

MTK huomauttaa tarpeesta suunnata nopeita toimia vaihtoehtoisten käyttövoimien edistämiseksi. Etenkin biokaasupanostuksilla voidaan saada nopeita vaikutuksia kaikkialla Suomessa.

MTK toivoo, että toimenpideohjelmassa huomioidaan myös lisääntyvän metsien käytön aiheuttamat tarpeet mm. puutavaraterminaalien perustamiselle sekä radan varteen että muualle

väyläverkostolle. Metsien käytön lisääntymisellä pystytään Suomesta rakentamaan ilmastoystävällinen yhteiskunta, kun uusiutuvien luonnonvarojen käyttö kasvaa. On myös hyvä, että kuljetustuen maaseudun yrityksille merkitys on havaittu. MTK kannustaa pohtimaan sitä, kannattaisiko kuljetustukea hyödyntää myös esimerkiksi metsäenergian kuljetuksissa.

Lisäksi toimenpideohjemassa tulisi selvittää erikseen tarpeet, joita matkailuelinkeinoilla suureen potentiaaliseen kysyntään liittyen.

Vaikutusten arviointi

Onko vaikutusten arviointia täydennettävä viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain näkökulmasta?

-

Antaako vaikutusten arviointi riittävän hyvän kuvan suunnitelman vaikutuksista?

Strategiseksi suunnitelmaksi vaikutusten arviointi on laaja.

Yleistä

Miten valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnittelun prosessia (vuorovaikutus, viestintä ja vaikutusten arviointi mukaan lukien) tulisi kehittää?

MTK kiittää osallistavaa valmisteluprosessia. Valmistelun aikana käyty avoin vuoropuhelu on mahdollistanut suunnitelman kehittymistä nyt lausunnolla olevaksi. Elinkeinoelämän ja alueiden näkemykset on huomioitu työssä.

Mäki-Hakola Marko
Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK r.y.